

GOSPODAR-SKI LIST

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU

Cena inzeratov po dogovoru

CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

V POUK IN ZABAVO

Fr. Wernig, Slovenjgradec:

Križi in težave kmetijskega pospeševanja.

I.

Poleg gozda je najvažnejša kmetijska panoga bivše zapadne Štajerske: živinoreja.

O hmeljarstvu in sadjarstvu ne razpravljam, ker ti panogi, kljub prehodni visoki ceni hmelju in sadju ne moremo smatrati za panogi, na katere bi lahko postavljali temelj našega kmetijskega obrata. Hmelj in sadje ne obrodi vsako leto in če obrodi, so cene prav nezanesljive. Priporočam sicer ljudem, da naj sadijo čim več sadnega drevja, da lahko posade vsa polja s sadnim drevjem; da pa bi radi tega zanemarjali temeljni gospodarski panogi, ki nam dajeta kljub morebitnemu padcu v cenah kruh in živež, poljedelstvo in živinorejo, je povsem napak. Preveč lahko nasedemo trenutni ugodnosti cen kakega kmetijskega pridelka, preveč smo Slovenci v gospodarskem oziru konjunkturisti. Kmet pa bi ne smel biti konjunkturist, kakor bi kmet tudi ne smel podpisati menice, ako se noče podati v nevarnost, da propade. Ako špekulira trgovec in zgubi ter propade, ni tako hudo! Trgovec pač poskusi srečo drugod in v kakem drugem poklicu. Če pa špekulira kmet in pri tem propade, pa propade ž njim tudi njegov dom in domačija. S tem pa je kmetovalcu propadlo vse! Kmet je s svojo zemljo in domačijo čisto drugače in neprimerno trdnje povezan, kakor trgovec s svojo trgovino.

Radi tega še enkrat povdarjam ter svetujem, da naj kmetovalec v svojem gospodarskem načrtu ne računi lahko-miselno samo z ono panogo, ki daje mogoče le trenutno zadovoljive dohodke, to je n. pr. sadjarstvo, hmeljarstvo in gozdarstvo. Svojo kmetijo naj trdno postavi kmet na **vsestransko izpopolnjeno pridelovanje krme, okopavin in žita ter na smotreno živinorejo**. Ako pa poleg tega dajo tudi imenovane tri panoge (les, hmelj in sadjarstvo) še primeren dohodek, tem bolje!

II.

Seveda, svetovati je lahko, toda drugo je, storiti, bo rekel ta ali drugi. In popolnoma resnično. Danes je zelo težko kaj storiti, ko ni denarja za kake zboljšave, ko so cene kmetijskih pridelkov v primeri s cenami minulega desetletja tako slabe, da so ljudje zgubili vse veselje do kakih gospodarskih

zboljšav. Toda zboljšujemo in delamo tudi lahko na take načine, ki kmetovalcu ne povzročajo skoro nobenih stroškov, ali le neznatne denarne izdatke.

Ko so bile gospodarske razmere še ugodnejše, ko se je dobro prodal les, živina in hmelj, nikdo ni vedel in računal, tudi najboljši strokovnjaki in gospodarstveniki ne, da bo teh ugodnejših razmer tako kmalu konec. In zanemarili smo polja, opustili travnike, propadla je živinoreja. Spominjam se še, ko mi je leta 1923 dejal neki večji kmetovalec, istočasno posestnik žage, da bi pustil vse polje prazno in bi zasadil gozdno drevje, če bi ga ne bilo sram pred sosedi.

Sedaj pa so na mah nastale druge razmere. Les nima cene in tudi ni pričakovati, da bi se tostvarno kaj izboljšalo; vsled slabšega negovanja njiv so tudi njivski pridelki prav skromni in včasih ni niti kruha pri hiši. Za boljše negovanje in krmljenje živine, kakoršno zahteva današnji trg in pred vsem inozemstvo — dobro spitano in nad 6 sto kg težko — pa ni krme, ker smo oskrbovanje travnikov opustili in boljšemu pridelovanju krme na njivah nismo posvečali dosti pažnje. Kaj bi bili tudi temu posvečali kako posebno pažnjo, ko je gozd vrgel desetkrat več kot živina in ko svet še ni bil prenapolnjen z živino, ko se je tudi slabo blago še lahko dosti dobro prodalo?! Danes je povsem drugače.

III.

Danes se zahteva in se proda **samo prvovrstna živina in samo taka živina gre čez mejo**. Za rejo take živine nam sicer ne manjka naravnih pogojev, toda **manjka nam dobre plemenske živine**, katero smo v dobi konjunktura (v času dobrih cen) in v takoj pozneje sledeči krizi odprodali. Biko v inozemstvo, lepa teleta, odlično potomstvo teh bikov in dobrih krav pa mesarjem. Manjka nam dobrih, zdravih, za uspevanje živine prikladnih pašnikov in hlevov, katere smo v dobi boljših cen pozabili popraviti. Manjka nam potrebne krme, čeprav je to mogoče tudi pridelati. Manjka pa pred vsem tiste duševne preusmeritve, ki je potrebna za uspevanje vsake kmetijske panoge in je potrebna vsakemu kmetovalcu, da se z isto ljubeznijo in marljivostjo oprime nove temeljne panoge

(živinoreje), kakor je z vso vnemo in ljubeznijo negoval drugo, svoj čas dobičkanosnejšo panogo (lesno prodajo in gozdarstvo). Gospodar se je večidel bavil le s prodajo lesa in lesnih izdelkov ter s tostvarno vožnjo, oskrbovanje živine se je prepustilo hlapcem in deklam. Toda tostvarno je videti sedaj nastale pomanjkljivosti pri živini.

IV.

Vsem nedostatkom in pomanjkljivostim živinoreje smo hoteli priti v našem okraju leta 1930 v okom na ta način, da smo budili in širili smisel za **živinorejske organizacije**. Uspehi vsled naraščajoče gospodarske krize niso taki, kakor se je bilo pričakovalo. Priznati pa se mora, da se je vseeno mnogo storilo. Če bi se ne bilo doseglo nič drugega, kot to, da se je vsem vplivnejšim predstavnikom živinoreje ter ljudstva vcepilo prepričanje, da je iskati zboljšanje našega blaga le v lastnem delu, odbiri domačega blaga, tostvarni boljši reji in oskrbovanju, smo spričo težkih planinskih prilik in težkih gospodarskih razmer dosegli veliko. Pobiti je bilo treba predvsem mišljenje nekaterih živinorejskih organizacij, ki so pod naslovom povzdige živinoreje pričakovale le denarne nagrade. Odpraviti je bilo treba tudi nepotrebno zbežnost glede pasemskega vprašanja ter se je ljudstvu vcepilo prepričanje, da je nadaljne pospeševalno delo uspešno le na podlagi domače pasme.

Toda živinorejske organizacije so kljub vsem naporom z ozirom na vse-splošno bodočo korist še le v začetku svojega delovanja. Velika medsebojna oddaljenost hribovskih kmetij in selišč, tostvarno medsebojno nezaupanje nezaupljivih in po mešetarjih iz doline čestokrat varanih, po naravi mogoče tudi nekoliko plahih hribovskih kmetovalcev, trdoživa navezanost na stare, domače načine kmetovanja so v primeri z drugimi predeli Slovenije večje ovire splošni vpeljavi kontrolnega dela, zadružne discipline, točnega zapisovanja mlečnosti, izključne uporabe zadružnih bikov, prijavljenja oteletev rodovniških krav itd.

Še vedno v splošnem prepušča gospodar skrb za rejo in oskrbovanje živine tujim ljudem, še vedno je kmetovalec zastarelega splošnega mnenja, da je za uspevanje živine popolnoma zadostno, ako skrbimo, da se krave obrežijo in da živini damo do sitega jesti. Kako, od katerega bika se krava obreji in kako se živina ob položeni,

slabi krmi obredi, prav malo kdo povpraša. Da je tudi vzreja telet spričo teh okolščin prav pomanjkljiva, je jasno. Čeprav se daje marsikje teletom do 4. meseca mleko, se teleta po odstavitvi nezadostno krmi in prehranjuje s pusto rezanico ter kvečjemu še s kakim močnatim napojem, ki povzroča le vamp in krive noge. Teleta večjidel zahirajo, mesto da bi se vedno enakomerno razvijala, da bi tele po preteku 1 leta doseglo zanesljivo že polovico teže odrasle živali.

Pomanjkljivost naše živinoreje, kljub velikim hlevom in prostranim zemljiščem, je v pomanjkanju ograj, v katerih bi se teleta v hlevu prosto gibala in pomanjkanje tekališč, kamor bi se mlado živino in krave v vsakem letnem času, vsaki dan po par ur spuščalo na prosto, na sveži zrak in solnce. Tozadevni ugodni vplivi, posebno po zimi, so neprecenljivi in odvagajo dobršni del najboljše krme. Redimo raje polovico živine manj, a to boljše!

Potemtakem bi se dalo v vsakem oziru od pomoči in doseči boljše uspehe pri reji živine brez posebnih stroškov in denarnih izdatkov! Obrnimo tudi vso pažnjo pridelovanju večje množine boljše krme na travnikih in na njivah. Toda o tem mogoče več o drugi priliki!

V.

So križi in težave glede našega pospeševalnega prizadevanja. Polno nejasnosti in negotovosti je med ljudstvom glede gospodarskih razmer. Ako pride potem kmetijski strokovnjak ali poročevalec med ljudstvo in priredi kako poučno predavanje, je potrebno eno uro časa ali več, da se pojasnijo razlogi in utemeljenost splošnih gospodarskih prilik. Potem pa so ljudje že utrujeni in se ne zanimajo več za kako specialno strokovno razmotrivanje.

»Itak nima pomena, da bi kaj delali ali izboljševali, ko je cena živini tako nizka; ko bo pa cena boljša, pa bomo živino itak lahko prodali brez vseh predlaganih izboljšav«, ugovarja tehtno marsikateri kmetovalec. Ugovor se zdi marsikateremu kmetovalcu tudi zelo tehten in vendar je ugovor z ozirom na svetovne gospodarske in tržne razmere povsem napačen in brez podlage. Svet je dandanes prenapolnjen s slabo, povprečno rejeno živino ter nikakor ni več pričakovati po gospodarskih zakonih naravnim putem za našo sedajno klavno živino onih cen, kakoršne so bile minulo desetletje. Prodalo se bo le prvovrstno, dobro rejeno in oblikovano živino. Zato pa je treba vsega našega prizadevanja in je treba napeti vse moči, da čim prej ugodimo glede kakovosti naše živine in sploh vsega blaga zahtevam svetovnega trga.

*

M. D.:

Kmetijski stan v stiski. — Stevilke govore!

(Dopis iz laškega okraja.)

Da je naše kmetijstvo zadnja tri leta vsled padca cen vsem kmetijskim pri-

delkom, katere pridelujemo slovenski kmetje za izvoz v inozemstvo ali pa za prodajo v tuzemstvu, v silni stiski, ali kakor pravimo s tujo besedo: v krizi, o tem menda ni nobenega dvoma. Napredno gospodarjenje zadnjih desetletij kakor tudi dejstvo, da so nam strokovnjaki priporočali, da se kmetje oprimejo tiste gospodarske panoge, koje pridelki se po najboljši ceni prodajo in se tudi v hribovitih legah da uspešno gojiti, je bil vzrok, da smo se kmetje laškega okraja prizadevali izboljšati predvsem našo govedorejo. Priznati moramo, da je naš kmet primerno svojemu stanu še lahko shajal, dokler je imela živina kolikor toliko povoljno ceno. Saj v tistih letih nismo na kmetih poznali rubeža. Kmetje so odplačevali davke še pred plačilnim rokom. Tudi posestva niso šla na boben. Ta doba je trajala približno 25 let. Od leta 1905 do l. 1930 nismo v našem okraju poznali posebne kmetijske zadolžitve. V tej dobi je imela živina še kolikor toliko primerno ceno.

Naj navedem nekaj števil, iz katerih je razvidno, kako padajo dohodki kmeta iz govedoreje. V letu 1930 se je na nakladalnih postajah Laško in Zidani most naložilo za izvoz v Avstrijo 175, za izvoz v Italijo 275 in za v Ljubljano 405 glav goveje živine, večinoma volov, težkih čez 6 q komad. Povprečna cena je bila v letu 1930 900 Din za 1 mtc žive teže. Torej je znašala vrednost izvožene živine 4.617.000 Din. — V letu 1931 se je na zgoraj omenjenih postajah naložilo za izvoz v Italijo 505 goved in v Ljubljano 236 komadov. Težo zopet lahko računamo isto, namreč 6 mtc za posamezno glavo; cena pa je padla od 900 Din prejšnjega leta na okroglo 500 Din za mtc. Vrednost v letu 1931 izvožene živine cenimo po zgornjem ključu na 2.223.000 Din. — V letu 1932 se je iz zgoraj omenjenih postaj izvozilo v Italijo 238 glav, v Ljubljano pa 137, skupaj 375 glav, v zgoraj označeni teži pa je padla cena na okroglo 400 Din za mtc, kar zneslo skupno vrednost 900.000 Din. Vidimo torej, da so iz te najvažnejše kmetijske panoge padli dohodki za čez 80%. Poraba mesa pri domačih mesarjih v letu 1930 in 1931 ni sicer mnogo padla, pač pa v letu 1932, ko so bili naši kmetje, deloma ker ni bilo kupcev, deloma pa vsled suše prisiljeni klati doma, posebno živino slabše vrste.

Temu primerno pa niso padle cene potrebščinam, katere mora kmet kupovati. Navajam samo nekaj primerov. Leta 1913 je bil 1 kg vola žive teže približno 70 vinarjev, 1 m druka po 40 vinarjev, toda po sedanji ceni, če računamo žive teže 1 kg vola 4 Din, 1 m druka 12 Din, vidimo, da je kmet leta 1913 za 1 kg vola lahko kupil poldrugi meter druka, a danes mora dati za isto množino 4—5 kg vola žive teže. Isto je pri čevljih. Za 13 kg žive volovske teže si je lahko kupil močne čevlje za 10 kron. Danes je treba, ako računamo čevlje 150 Din, dati za en par čevljev izkupiček od 40 kg žive volovske teže. Naj te številke zadostujejo. Jasno je, da pri sklepanju trgovinskih pogodb niso bili dovolj upoštevani kmetje. To vidimo sedaj, ko se pri izpremenjenih denarnih razmerah cene uvoznim predme-

tom dvigajo, cena živini pa je — enako nizka.

*

Kaj nam piše vinogradnik?

Nekaj mi ne gre v glavo. Kot vinogradnik smem prodati na malo, celo po deki grozdje in jabolka. Zakaj ne bi smel soka od grozdja in jabolk prodati? Poljedelec sme prodati zelje v svežem stanju, nobenemu ne bi prišlo v glavo, ako isto zelje konzervira, da ga ne bi smel prodati. Krompir, repa, žito itd. se sme na malo prodajati, vinogradnik pa ne bi smel svojega pridelka? Nista oba kmeta? Ne plačata oba davke, vinogradnik še večjega? — Kaj mislite, da bi konzumenti rekli, ako bi začeli trgovci raznih strok zahtevati: »Mi hočemo, da producenti le nam prodajajo in le mi smo upravičeni konzumentom prodajati razna živila!« Ali če bi mlekarne zahtevale: »Le nam se sme prodati mleko, konzument pa mora le pri nam kupovati!« Kaj ne, to ne gre! Taka zahteva nobenemu trgovcu ne pride v glavo. In glejte, ti vendar živijo, kljub temu, da prodaja kmet ponekod svoje proizvode naravnost za potrošnjo. Gostilničarji pa po svojih listih in shodih venomer kritizirajo in grajajo, da vinogradniki kar prosto prodajajo v malih količinah vino, kar ogroža gostilničarsko obrt. Saj bi tudi gostilničarjem radi vino prodali, pa kaj, ko nam ne dajejo za njega mnogo več kot 1 Din za liter.

Slišimo večkrat to-le trditev: Ako ne bi vinogradnik na malo prodajal, bi bila višja cena vina. Da, morda v gostilni bi res bile višje cene, od česar pa ne bi imel vinogradnik nič, nasprotno: konzum vina bi še bolj zastal in ga vinogradnik sploh ne bi spravil v denar.

Vinogradništvo propada. Spričo tega se nam svetuje, da naj produkcijo vina skrbimo. Pa kaj naj se kultivira namesto vina? Pomagajte nam nekaj najti kot nadomestilo. Že zdaj sili vse v mesta. Če bi se vinogradništvo opustilo, bi število brezposelnih narastlo. Kaj bote po mestih z njimi počeli?

*

NOVICE

Tihotapčeva smola. Dne 13. februarja se je pripeljal mariborski avtoizvošček na avtomobilu s svojo zaročenko iz Avstrije na našo mejo pri Št. Ilju. Finančna straža je vozilo natančno pregledala in odkrila pod avtom spretno prikrito kovinasto skladišče za tihotapsko blago. Zaplenili so nad 40 kg cigaretne papirja, blizu 4 kg kresilnih kamenčkov, skoro 5 kg saharina in seveda tudi avtomobil. Globa bode znašala 500.000 Din.

Vlomljeno je bilo v noč v vilo g. Damiša v Kamniški grabi pri Mariboru. Vlomilci so odnesli posteljnino in drugih predmetov za 1000 Din.

Domačija pogorela. V Plačarskem vrhu pri Sv. Urbanu pri Ptujju je uničil ogenj v pozni noči posestniku Vin-ku Zajku s slamo krito, leseno stano-vanjsko poslopje, s hlevi in poljskimi pridelki. Rešili so pohištvo, obleko in živino. Škoda znaša 15.000 Din, zava-rovalnina ni popolna. Vzrok požara še ni dognan.

Požigalec je na delu po Slov. gorica-h in posebno straši njegova zlobna roka po župniji Sv. Antona.

Vlom. V noči 16. februarja je bilo v Ptujju vlomljeno v prostore »Preduje-mnega društva«. Glavno blagajno so vlomilci navrtali, ključavnice razbili, vse razmetali in odprli mizne predale. V blagajni je bilo 150.000 Din, vlomilci so odnesli le malenkostne zneske iz miznih predalov.

Prijeta štiriperesna deteljica. Na Ptujjski gori in po okolici so izmikali v zadnjem času z nočnimi vlomi: ob-leko, meso, kure in sploh vse, kar se da odnesti in uporabiti. Orožniki so izročili ptujskemu sodišču štiri ptičke, ki nepošteni posel priznavajo, le da valijo krivdo eden na drugega.

Pod vlak se je vrgel dne 15. t. m. v Štorah pri Celju 76letni posestnik ter krčmar Franc Debelak iz Štor. Vzrok obupnega dejanja ni znan.

Okradena ob priliki selitve. Zaseb-nica Marija Kresnik se je selila iz No-vevasi pri Celju v Gaberje pri celjskem mestu. Ob tej priliki ji je sunil nezna-nec posteljnino in kuhinjske posode za 800 Din.

Padel in se ubil. V Ljubljani je pa-del s Sv. Petra nasipa v Ljubljano in se ubil strojarski mojster Blaž Let-ničar.

Opasen tiček na pobegu. Oblast je že dalje časa zasledovala vlomilca in tatu Marijana Čuka, doma iz Trsta. Zasledovanega so prijeli zadnje dni orožniki blizu Krškega in ga oddali v zapore tamošnjega sodišča. Čuk je pa že v noči po aretaciji pobegnil iz ječe.

Ciganska družba vlamlja in krade v noči vse, kar jej pride pod roke krog Mirne peči na Dolenjskem.

Požar je izbruhnil v Spod. Gradišču pri Toplicah v srezu Novo mesto ob polnoči v gospodarskem posloju po-sestnika Šetine. Zgorelo je zaneteno poslopje s podom vred, seno in razno orodje. Gasilci so preprečili razmah požara.

Novi banovinski pro-račun.

Banovinski proračun dravske banovine za 1. 1933/34, ki je bil 15. februarja predložen ba-novinskemu svetu ter stopi v veljavo 1. aprila t. l., znaša 95.5 milijonov Din, dočim je lanski znašal 110.3 milijonov Din, je torej zmanjšan za 14.8 milijonov Din ali za 13.5%. Zadnja leta je znašal v izdatkih proračun ba-novine ter banovinskih podjetij in ustanov v milijonih Din.:

	banovina	podjetja
1930—1931	136.1	29.3
1931—1932	116.4	56.1
1932—1933	110.3	47.6
1933—1934	95.5	44.5

Iz tega sledi, da se je v zadnjem letu v splošnem proračunu banovine zmanjšal bolj proračun banovinskih podjetij. Posebno po-glavje tvori državni prispevek naši banovini. Po računskem zaključku za 1931-32 je dobila naša banovina državne prispevke 9.5 milj. D, dočim je bila v proračun vnešena svota 11.9 milj. Din. V proračunu za 1932-33 je finančno ministvo državni prispevek enostavno čr-talo, češ, da je naša banovina bogata (z isto utemeljitvijo kot donavski, čeravno se v bo-gastvu Slovenci z Vojvodino niti oddaleč ne moremo primerjati). V proračunu 1932-33 so računali prvotno z državnim prispevkom v znesku 11.9 milj. Din. V novem predlogu je vnešen državni prispevek v znesku 7 mil. D, ker je drugače ravnotežje zelo težko doseči. Seveda pa dejansko s tem zneskom ne mo-remo računati.

Poleg tega pa novi predlog proračuna ra-čuna tudi s tem, da bo država plačala za-ostanke na prispevkih iz prejšnjih let. Gre za svoto 6.9 milj. Din. Kako bo s to svoto, še danes ne vemo.

V primeri s sedanjim proračunom je slika izdatkov novega proračuna po posameznih poglavjih naslednja (v milj. Din):

	1932/33	1933/34
1. splošni oddelek	6.4	6.8
2. upravni oddelek	0.3	0.5
3. kmetijski oddelek	11.9	8.9
4. prosvetni oddelek	6.1	5.15
5. tehnični oddelek	51.3	39.15
6. soc. politika in nar. zdravje	19.7	16.34
7. finančni oddelek	10.7	14.2
8. trgovina in obrt	2.3	2.2
9. agrarne operacije	0.8	0.7
10. rezervni krediti	1.05	1.5

Glade na dohodke določa novi proračun na-slednje: Doklade k državnim neposrednim davkom ostanejo neizpremenjene: banovin-ska 35%, nadomestna cestna 25% in zdravst-vena 10%. Ker pa se je osnova državnih ne-posrednih davkov zmanjšala, je proračunan donos teh doklad samo na 40 milijonov Din v primeri s 50.2 milj. Din v sedanjem prora-čunu. Najbolj pa je zmanjšan proračun za trošarine in sicer za polovico od 41.3 do 19.05 milj. Din, to pa največ radi tega, ker je pro-računan donos banovinske alkoholne troša-rine samo na 10 milj. Din, doslej pa na 31.5 milj. Din. To je v zvezi z maksimiranjem po novem trošarinskem zakonu. Pač pa je iz predloga proračuna razvidno, da namerava banovina vpeljati nove trošarine in sicer: na mineralne vode, ki naj prinese 0.5 milj. Din, nadalje na oretno kislino, katere donos ceni na 0.25 milj. Din, ter na kvas, katere efekt ceni na milj. Din. Poleg dosedanjih taks, pri katerih pa računa deloma na manjši donos, je razvidno iz predloga proračuna, da mora-mo računati z dvema novima taksama: tak-sa na vloge in pritožbe v znesku 0.5 mil. Din in taksa na pooblastila in dovolitve po no-vem obrtnem zakonu v istem iznosu. Zato je donos proračunar le malo nižje kot sedaj. Druge takse ostanejo. Prispevek avtobusnih podjetij in odškodnina za čezmerno uporabo cest znaša sedaj le še 0.35 mil. Din, dočim je bila v tekočem proračunu svota 2.5 milj. Din. Kriza prometa in trgovine!

Kaj je s koruzo? Od sreskega kmetijskega odbora v Mariboru smo dobili sledeče poja-snilo: Pod naslovom »Kaj je s koruzo?« ste v 6. številki Vašega lista priobčili notico, na katero, uljudno prosim, priobčite sledeče pojasnilo: Srezki kmetijski odbor Maribor le-vi breg je, upoštevajoč posledice lanske traj-ne suše ter neurja dne 16. 8. m. l. že predčas-no nudil najbolj prizadetim občinam prvo po-moć ter k tozadevni pomožni akciji kr. ban-ske uprave Drav. ban. določil znesek 10.000 Din, ki se je sporazumno z županstvi občin porazdelil najbolj prizadetim občinam. Videč grozeče pomanjkanje živil in potrebo njih na-bave pa je hotel obenem preprečiti izkorišča-nje ubogega ljudstva po prekupčevalcih ter se odločil za sicer nevhvaležno, a prepotrebno organiziranje nabave 20 vagonov koruze, pri čemur so sodelovale na naše povabilo vse ob-čine ter deloma že v oktobru m. l. od priza-detih občinov pobrale in nam nakazale kup-nino za koruzo. Obrnili smo se takoj na kr. bansko upravo s prošnjo za brezplačni, ozir. vsaj znižani prevoz blaga iz Vojvodine k nam. Tozadevne uputnice (prevoznice) pa smo spre-jeli v treh daljših presledkih in sicer: prvič 6, drugič 2 in tretjič zadnjih 6 uputnic. Še precej gladko smo odrezali z obema prvima partijama, čeprav bolj pozno ter s tema za-dovoljili najbolj prizadete občine, med njimi že tudi občino Sv. Peter pri Mariboru. Pri tretji partiji so se že pojavile težkoče, posko-čila je koruzi cena. Pri zadnji četrti pošiljki pa je bilo sploh plačati celo tovarnino, ven-dar je srezki kmetijski odbor sam kril vse te razlike in stroške ter s tem obvaroval naroč-nike ostalih občin, ki bodo vsak čas vse za-dovoljene, zvišanih izdatkov. Nismo predvi-devali, najmanj pa povzročili navedene tež-koče pri srezkem kmetijskem odboru, kjer damo radevolje vsakomur še podrobnejša po-jasnila, pa tudi dokazila, da smo storili vse za pravočasno in redno rešitev te pomožne akcije. Maribor, 17. februarja 1933. — Za sre-zki kmetijski odbor, predsednik: A. Schicker.

Kotlje. G. ban je z odlokom z dne 6. t. m. 4 izvoljene odbornike tukajšnje občine razrešil njihove službe in sicer so to: Trup Anton, I. občinski svetovalec; Zvartnik Florijan, bla-gajničar; Kos Blaž in Lesjak Alojz. Vsi so že dolgo leta vestno vršili svojo službo, zlasti Trup Anton je radi svojega neumornega te-lepožrtvovalnega dela za občino užival splošen ugled in spoštovanje, je po prevratu tudi šest let občini županoval in bil tudi pri zadnjih volitvah soglasno zopet za župana izvoljen, pa je to čast odklonil. Kot mož korenjak je za časa vojne radi svojega narodnega prepri-čanja in odločnega nastopa moral veliko tr-peti in je v priznanje svojih zaslug za blagor občine in države bil tudi odlikovan z redom sv. Save V. razreda. Novoimenovani občinski odborniki so gg.: Gradišnik Matija, Kolar An-ton, Merkač Filip in Zakel Vinko.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. V nedeljo dne 12. t. m. je bilo predavanje v šoli. Govoril je g. Novak, ekonom zdravilišča, o sadjarstvu in še dodal o splošnem kmetijstvu. Potrebna je zlasti danes kmetu vsestranska izobrazba in delovanje v združnem smislu. — Čeravno je kriza, se vendar ženijo pri nas. Tako je bila v nedeljo poročena in šla gospodinjit k Maj-

cenovim naša Micka Pažonova iz Rat. vasi, katera je bila svojčas predsednica orlovskega krožka, igralka na našem odru ter večletna cerkvena pevka. Tudi naša igralka Marija Škodlič na Rodnah je sklenila zakonsko zvezo in si pripeljala na svoj dom posestnika J. Turnška. Vinko Pepelnik iz Kostrivnice si je prišel po družico Marijo Pažohnovo v Neganje. Šketov Šimen na Čretah jo je pa ubral k bratom Hrvatom po revesto Faniko Hrenčko, s katero je srečno prijadral preko Sotle na Štajersko. Vsem novoporočencem želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Gornji grad. Požari so pri nas prav redki. Vendar nas je dne 3. februarja 1933 v zgodnjih jutranjih urah prebudil iz mirnega snarog naših vrlj h gasilcev, oznanjujoč požar. Nismo se niti do dobra zavedeli, že je zažarelo nebo v polnem žaru. Gorelo je gospodarsko poslopje vulgo Fricka. Naši gasilci so prihiteli z novo motorno brizgalno na kraj nesreče ter takoj pričeli z reševalnimi deli. Ravno to pot smo videli, kaj zmore dobro organizirano društvo. Vrlim gasilcem gre predvsem zahvala, da ni zavzel uničujoči element še večjega obsega. Tudi sosednje gasilno društvo iz Bočne je prihitelo prav kmalu na kraj nesreče, ni mu pa bilo treba stopiti v akcijo, ker so že naši gasilci omejili požar ter zavarovali sosednja poslopja. Že naslednji dan je bilo dognano, da je bil ogenj zlobno podtaknjen in je bil požigalec še ta dan izročen v roke pravice. Pričujoči primer nam je dovolj jasno pokazal, na kaki stopnji razvoja je naše gasilstvo, ki skrbi in čuva z nesebičnostjo nad našim življenjem in imetjem. Naša dolžnost pa je, da tudi mi podpiramo ta dobrodelna društva po svojih močeh.

Koprivnica. Minulo je Novo leto, čas hiti svojo pot naprej. Pri nas pa se je v starem in novem letu nabralo nekaj novic. Okraden je bil M. in sicer v vrednosti 3400 Din, dve žepni uri in gotovina. Zaprli so nekega fanta. Ker se pa je fant znal delati nedolžnega, se mu je žarek sreče tako zablistal, da ga je roka pravice po preteku enega meseca spustila na zlato svobodo. Toda ena izmed žensk je začela igrati detektiva in je izsledila hišo, kjer je ta fant z veseljem petjem in s pijačo obhajal svojo dobljeno svobodo. In ta ženski detektiv si je poklical na pomoč orožnike. Takoj pri aretaciji je fant priznal svoj čin. — Imeli smo dva pogreba, umrla sta Franc Kunej in Miha Božičnik, oba pridna in dobra farana. Naj počivata v miru! — Slišal sem, da so v Sromljah in Zdolah precej vina prodali. Zato vabimo interesente, da se tudi pri nas v Koprivnici oglasijo, imamo dobro vinsko kapljico na prodaj.

Velenje. Krajevni odbor Rdečega križa je ustanovil nižji samaritanski tečaj, ki se prične dne 19. 2. 1933 ob 9. uri predpoldne v dvorani Rudarskega doma v Velenju. Predavali bodo gg. dr. France Podkoritnik, banovinski zdravnik, dr. Davorin Kolšek, bratovsko-skladnični zdravnik, ter inž. Slavko Trobej o nudenju prve pomoči v slučaju nezgode pri elektriki, inž. France Kenda o obrambi proti raznim plinom.

Galicija pri Celju. Tudi pri nas čutimo težko gospodarsko krizo. Lani je naša občina trpela celoletno hudo sušo. Ni skoraj posestnika, kateremu bi ne manjkalo potrebnega živeža, zlasti za govejo živino. Vsak dan nas nadlegujejo berači in brezposelni. Nekateri so potrebni, drugi pa tudi ne. Stanje našega gospodarja je v zelo težkem položaju. — Dne 29.

januarja t. l. je imelo Sadjarsko in vrtnarsko društvo, podružnica Galicija, zborovanje v šoli. — Tudi smrt pri nas vedno pobira in nič ne izbira. V nedeljo dne 29. januarja smo pokopali petletnega otroka Jožefa Rehar. Na Svečnico pa so naši zvonovi zapeli tužno in bridko pesem in naznanjali ljudem, da je za vedno zatisnila svoje oči Malovšek Justina. Rajna je bila vzor krščanskih deklet in Marijina družbenica. Umrla je v najlepši dobi svojega življenja, stara komaj 23 let. Kako je bila rajna priljubljena, so pokazali ljudje, ki so jo hodili kropiti, ko je ležala na mrtvaškem odru, in pa pogreb, katerega se je udeležilo ljudstvo iz župnij: Galicaja, Gornja Ponikva, Št. Janž na Peči, Dobrna in iz Šmartna v Rožni dolini. Komaj so utihnili naši zvonovi, ko smo pokopali Justino Malovšek, že so zopet zapeli svojo pesem. Umrla je stara žena Jožefa Krajnc v Hramšah. Sedaj gre kar po Hramšanih, v kratkem času smo izgubili kar štiri: Martina Vengušta, Franca Falanta, Justino Malovšek, ki je umrla za pljučnico, in sedaj Krajnc Jozefo. Bog bodi vsem milostljiv Sodnik, ostalim pa naše iskreno sožalje!

Laški okraj. Ob novem letu se navadno delajo računski zaključki ali bilance. Ako pogledamo položaj ali bilanco našega kmeta v laškem okraju za lansko leto, vidimo različne postavke. Nobeden drugi stan ni tako odvisen od vremena kakor kmetijski. Letine bi se v splošnem mogle imenovati še dobre vsaj v tistih krajih, kjer je obrodilo sadje, to je predvsem v vaseh trboveljske in dolske občine. Nasprotno pa v krajih, kjer sadje ni obrodilo, to je v vseh ostalih občinah okraja, in je suša uničila mnogo kmetijskih pridelkov, lahko rečemo, da je bila letina slaba. Posebno hriboviti kraji, peščena in rebrovita zemljišča so ponekod bila popolnoma požgana od suše. Marsikje je bilo od suše uničeno vse, predvsem fižol, krompir, zelje in repa, to so pridelki, ki tvorijo glavno prehrano tukajšnjega ljudstva. Pa tudi koruza in ajda je po marsikje silno trpela od suše. Najhujše pa je bila prizadeta od suše živinska krma. Naši kmetje so morali vsled pomanjkanja krme mnogo živine uprodati po nizki ceni, živino slabše vrste, to je predvsem krave, katere so druga leta navadno pokupili trboveljski mesarji, pa doma zaklati. Včasih, ko se je goveja živina lahko prodala še po primernejši ceni, ni bil kmet v stiski za denar, ako njive niso vsled vremenskih neprilik dale dovolj živeža. Vse kaj drugega je dandaes, ko kmet za živino ne dobi niti polovico prave vrednosti. Da ljudje na manjših kmetijah kjer ni postranskega zaslužka, marsikje trpijo pomanjkanje, se lahko vidi na šolskih otrocih. Ko se je meseca decembra v nekaterih krajih delila koruza po nižjih cenah, jo marsikje ravno mali posestniki tudi za nizko ceno niso bili v stanu kupiti. Želeti bi bilo, da bi odločilni činitelji poskrbeli, da bi se revnim malim kmetovalcem podelil od strani države ali banovine potrebni živež, ali pa z javnimi deli možnost zaslužka.

*

Glad in nemiri v Rusiji.

Znameniti Peter Struve piše v svojem listu: »Slab iztek petletke visi kot težek tovor na vratu sovjetske oblasti in jo vleče k tlom. Ta slab iztek ni v tem, da bi ne bile dograjene te ali one

tovarne, marveč v tem, da kljub velikanskim žrtvam in naporom prebivalci sovjetske Rusije dandanes neizmereno slabše živé kot so kdaj poprej.«

V celi južni Rusiji — v Ukrajini, ob Donu, ob Kubanu in na severnem Kavkazu, v teh žitnicah Rusije — dandanes vladata glad in beda. Lačni kmetje in delavci polnijo vozove na železnici in se vozijo v mesta. Prebivalstvo zapušča svoje stalne domove in beži nevedé kam, da bi našlo kruha.

Nek potnik, ki je prišel iz Rusije, pravi, da se ljudje v južni Rusiji ne drže več svojih bivališč, marveč so postali kočevniki. Kateri niso prideljeni kakim tovarnam ali kolhozom, jih ni mogoče obdržati v domačem kraju. Kakor gladna zver dirjajo okrog in se ne bojé nobene nevarnosti, da bi se le nasitili.

V bližini Harkova so razpostavljeni oddelki rdeče vojske, kateri branijo gladnemu ljudstvu dohod v središče države. Naprej pustijo le potnike, ki imajo posebno dovoljenje. V Kijevu, v Odesi, v Harkovu in v drugih mestih južne Rusije so teden za tednom nemiri gladnih ljudi, ki napadajo trgovine in skladišča živil.

V Simferopolu so z revolverjem težko ranili komisarja Červinskega, ki je nadzoroval komunistično stranko v kolhozih Džankojskega okraja.

V Lugansku so se udarili delavci in kolhozniki z milico in »udarniki«. V Novorosijsku so skušali delavci ustaviti nakladanje zrna na ladje.

V Saratovu so delavci v tovarnah stavkali pol ure v znak protesta, ker so jim zmanjšali dnevno porcijo kruha. Med delavci so krožili listki z napisom, da naj bi se odstranila vlada Stalina, ki je kriva, da strada delovno ljudstvo.

Moskovski dopisnik »Severne teleg. agenture« poroča, da so v Orenburgu na Novega leta dan tolpe delavcev, Kazakov in Kirgizov, napadle skladišča živil in so jih razrušile. Hudo so se udarili čekisti in Kazaki.

V zadnjem času so bile v Rusiji na raznih krajih manjše vstaje. Uprli so se kubanski Kazaki, a po 12dnevnom boju so jih boljševiki vendar premagali. Postrelili so brez usmiljenja vse osebe, ki so bile količkaj sumljive, da so se udeležile vstaje. Okrog 50.000 prebivalcev pa so prepeljali na sever, da bodo opravljali prisilna dela.

Tudi v Sibiriji je bilo več vstaj. Uporniki so razrušili mostove, napadli vlake, oropali trgovce itd.

Knez Sergej Volkovski pripoveduje v svojih »Spominih«, da so takrat, ko je bival še v Moskvi (okrog leta 1920) komunistični govorniki tako govorili ljudstvu: »Popi (duhovniki) vam obe-tajo raj po smrti, a mi vam ga dajemo že tukaj na zemlji«. Toda nad 15 let že boljševiki vladajo v Rusiji, a raja še ni. Tudi ni nikakih znakov, da bi raj prišel. Pač pa opazujemo v Rusiji vedno večjo nezadovoljnost ljudstva, vedno večjo revščino in pomanjkanje. Bog nas varuj takega boljševiškega »raja«!